

Souhrnná metodika pro praktické testování

Tranzitní program ze školy do dospělosti

Zpracovala: Mgr. Milena Johnová, Bc. Vendula Solovská

Datum zpracování: 20. 3. 2026

Projekt č.ABK244143 „Tranzitní program ze školy do dospělosti“ je financován z prostředků Abakus - nadačního fondu zakladatelů Avastu.

Obsah

Definování klíčových pojmů a jejich odlišností	2
Spolupráce	3
Klíčový trojúhelník spolupráce kolem studenta/studentky	3
Role a odpovědnosti školy.....	4
Role a odpovědnosti rodiny	5
Role a odpovědnost tranzitního programu	5
Zapojení obce s rozšířenou působností.....	6
Zapojení dalších aktérů.....	6
Individuální plán přechodu.....	7
Příloha 1 Hodnocení potřebnosti využít tranzitní program.....	9
Příloha 2 Doporučení pro zařazení do tranzitního programu.....	10
Příloha 3 Úvodní jednání.....	13
Příloha 4 Smlouva o zajištění tranzitního programu.....	14

Definování klíčových pojmů a jejich odlišností

Pro potřeby realizace projektu byly specifikovány některé klíčové pojmy. Důvodem bylo vyjasnění rozdílů mezi úzkým a širokým pojetím tranzitního programu a dále odlišení těchto dvou přístupů od podporovaného zaměstnávání. Následující tabulka představuje obecné odlišení programů.¹

	Podporované zaměstnávání	Tranzitní program v širším pojetí	Tranzitní program v užším pojetí
Cílová skupina	Dospělí lidé po ukončení studia, kt. chtějí pracovat na otevřeném trhu práce a potřebují pomoc s nalezením místa, získáním potřebných kompetencí a poté s udržení si místa.	Studenti se zdravotním postižením ve věku od 14 do 26 let, kteří potřebují dlouhodobou a individualizovanou podporu pro osamostatnění po ukončení školní docházky v různých oblastech, mj. v obl. pracovního uplatnění.	Studenti se zdravotním postižením ve věku od 14 do 26 let, kteří potřebují dlouhodobou a individualizovanou podporu se zajištěním pracovního místa po ukončení školní docházky.
Cíle	Najít pracovní místo na otevřeném trhu práce. Získat potřebné pracovní dovednosti. Udržet si místo.	Znat své potřeby pro budoucí osamostatnění. Mít plán zajištění podpory pro budoucí osamostatnění. Mít vybudovanou síť podpory pro období po ukončení školní docházky. Mít zajištěné zázemí pro každodenní život (vztahy, bydlení, práce, volný čas).	Získat zkušenosti s prací na otevřeném trhu práce. Získat pracovní návyky. Najít vhodné pracovní místo po ukončení školní docházky.

¹ SPOLU Olomouc aktuálně používá trochu jinou terminologii, jejíž revize přesáhne trvání projektu.

Oblasti	Pracovní uplatnění a s ním úzce provázané aktivity každodenního života.	Všechny aktivity každodenního života.	Budoucí pracovní uplatnění s ním úzce provázané aktivity každodenního života.
---------	---	---------------------------------------	---

Tranzitním program v širším pojetí představuje nové postupy testované v rámci projektu ABAKUS. (Širší pojetí je známo ze zahraniční praxe i literatury.)

Tranzitní program v užším pojetí představuje tradiční zaměření pouze na pracovní uplatnění, se kterým se až na výjimky v tuzemské praxi setkáváme.

Podporované zaměstnávání zůstává beze změny, je uvedeno pouze pro úplnost.

Všechny tři formy pomoci jsou ve SPOLU Olomouc realizovány podle 108/2006 Sb. jako terénní forma Sociální rehabilitace.

Spolupráce

Široce pojatý tranzitní program staví na široké spolupráci všech důležitých aktérů, kteří mohou pozitivně ovlivnit budoucnost studenta se zdravotním postižením.

Standardně by tranzitní program měl zahrnovat spolupráci s:

- Školou
- Rodinou studenta

Podle potřeby mohou být zapojeny další blízké osoby, sociální a zdravotní služby, obec, zejm. sociální odbor ORP, volnočasové kluby a kroužky, komunita.

Student/studentka je ve středu dění.

Klíčový trojúhelník spolupráce kolem studenta/studentky je SPOLU-škola-student a jeho rodina.

ORP by měla být zapojena ve fázi hledání zdrojů pro naplnění potřeb studenta.

Klíčový trojúhelník spolupráce kolem studenta/studentky

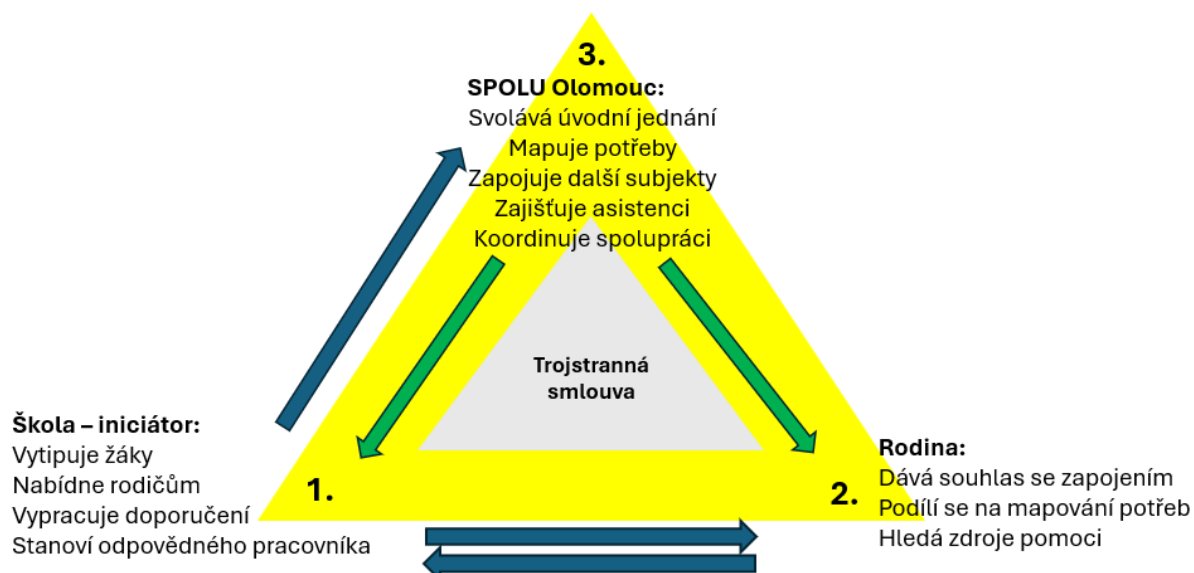
Iniciátorem je škola: Někteří studenti/studentky mohou pro úspěšný přechod do dospělosti po ukončení školní docházky potřebovat dlouhodobou, na míru šitou podporu. Škola by je měla včas identifikovat a navázat na odbornou pomoc v takovém předstihu, aby pomoc potřebná v budoucnu pro ně mohla být včas připravena.

Postoj a zapojení rodiny jsou klíčové: Pokud škola vyhodnotí jako potřebné, aby některý student/studentka dostal/a podporu pro období přechodu do dospělosti, případně pokud rodina sama projeví o podporu zájem, nabídne škola rodině pro jejich dítě pomoc při zajištění přechodu do dospělosti. V případě souhlasu rodiny škola doporučí studenta/studentku do tranzitního programu.

Tranzitní program je koordinátorem přechodu: Tranzitní program na sebe bere roli koordinátora přechodu studenta. Propojuje síly studenta, školy a rodiny, zapojuje obec a případně podle individuální situace další aktéry.

Schéma: Půdorys spolupráce v tranzitním programu

Role a odpovědnosti školy

Škola především doporučuje studenta/studentku do TP na základě identifikace jeho aktuálních a budoucích potřeb. K identifikaci potřeb pomoci s přechodem do dospělosti má škola stanovený metodický dokument **Hodnocení potřebnosti využít tranzitní program**.

Hodnocení potřebnosti provádí třídní učitel, případně jiný stanovený pracovník školy ve spolupráci se studentem/studentkou a jeho/její rodinou. Na základě tohoto hodnocení sestavuje odpovědný pracovník školy **Doporučení pro zařazení do tranzitního programu**, které předá odpovědnému pracovníkovi tranzitního programu. Doporučující formulář také řeší ochranu osobních údajů, tzn. že musí obsahovat podpis zletilého, svéprávného studenta/studentky nebo právního zástupce/opatrovníka.

Po rozhodnutí o zařazení studenta/studentky do tranzitního programu (rozhodnutí činí TP na základě svých interních kritérií pro zařazení do sociální služby) stanovuje škola pracovníka, který odpovídá za komunikaci a další zapojení školy do případu konkrétního studenta. Tento **odpovědný pracovník školy** by měl dobře znát studenta/studentku a měl by s ním/ní mít navázaný dobrý kontakt stejně jako s rodinou. Odpovědný pracovník školy se zapojuje do mapování potřeb, plánování a realizace plánu, jak to organizuje tranzitní program ve prospěch daného studenta/studentky.

O spolupráci je uzavírána trojstranná dohoda mezi školou, SPOLU Olomouc a rodinou, resp. studentem/studentkou (zastoupení stran se odvíjí od právní způsobilost studenta/studentky).

Role a odpovědnosti rodiny

V případě nezletilých a ve svéprávnosti omezených studentů/studentek rodina (opatrovník) dává souhlas se zařazením svého dítěte (opatrovance) do tranzitního programu. Souhlas potvrzuje podpisem v doporučujícím formuláři.

Role rodiny je nezastupitelná v celém dalším průběhu tranzitního programu. Rodina se zapojuje do mapování potřeb studenta a zdrojů podpory, podílí se na formulování cílů spolupráce a jejich vyhodnocování, je sama zdrojem podpory, identifikuje také své potřeby odlehčení atd.

V případě absence rodiny, kdy dítě vyrůstá v náhradním rodinném nebo institucionálním prostředí, na sebe některé role přebírá poskytovatel náhradní péče.

Role a odpovědnost tranzitního programu

Tranzitní program je zajišťován **podle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách** jako tzv. Sociální rehabilitace. Z toho důvodu musí splňovat některé specifické požadavky, které jsou v textu označeny.

Tranzitní program na základě doporučujícího formuláře svolává **úvodní jednání**, kam zve studenta/studentku, rodinu a odpovědného zástupce školy. Cílem jednání, které je koncipováno v souladu se zákonem o sociálních službách jako jednání se zájemcem o službu, je prověřit přítomnost nepříznivé sociální situace opravňující poskytovat sociální službu, zjistit bližší představy studenta/studentky a rodiny o výsledku spolupráce a ověřit, že zájemce spadá do cílové skupiny tranzitního programu.

Pokud je prověřeno, že neexistují překážky k poskytování sociální služby, je odpovědným pracovníkem tranzitního programu rozhodnuto o zařazení studenta/studentky do tranzitního programu. Následně je uzavřena trojstranná **Smlouva o zajištění tranzitního programu**, na jejímž základu je zahájena spolupráce.

Tranzitní program je personálně zajištěn následujícím způsobem:

- **Poradce/poradkyně tranzitního programu** zajišťuje veškerou sociální práci ve prospěch studenta/studentky: mapování potřeb a zdrojů, plánování, monitorování, hodnocení, případové vedení včetně navazování spolupráce s dalšími aktéry jako jsou ORP, jiné sociální služby apod.
- **Asistent/asistentka** zajišťuje podporu studenta/studentky v souladu s individuálním plánem a dalšími instrukcemi dle zadání poradce/poradkyně TP např. při praxi, cestách mimo školu, nácvicích atd.
- **Koordinátor tranzitního programu** odpovídá za odborné zajištění tranzitního programu, rozhodování o zařazení studenta/studentky do tranzitního programu na základě úvodního jednání, podpis trojstranné dohody a řešení ad hoc problémů překračujících kompetence ostatních pracovníků tranzitního programu.

Zapojení obce s rozšířenou působností

Zapojení obce s rozšířenou působností (ORP) by mělo být součástí tranzitního programu ve fázi mapování zdrojů podpory pro jednotlivé studenty/studentky.

Zapojení ORP má ale vícenásobný význam. Především jde o předání informací obci o přítomnosti obyvatele, který do budoucna bude potřebovat dlouhodobou pomoc a podporu. Díky tomu ORP může plánovat rozvoj sociálních služeb na svém území s vědomím potřeb studentů a studentek. Dále má obec zákonnou povinnost zajišťovat ve prospěch obyvatel ve svém spádovém území sociální práci, obvykle disponuje sociálními byty, v omezeném rozsahu může poskytnout finanční pomoc atd. ORP by proto pro studenta/studentku měla být vnímána jako zdroj pomoci a podpory.

Pokud se to ukáže jako přínosné pro konkrétního studenta/studentku, měl by se zástupce ORP účastnit např. některého plánovacího anebo hodnotícího setkání. Očekávaným zástupcem ORP je sociální pracovník/pracovnice sociálního odboru, v případě nezletilých studentů/studentek to může být také pracovnice OSPOD.

Zapojení dalších aktérů

Pokud student/studentka má trvalé bydliště na území menší obce (I. a II. typu), obrací se poradce/poradkyně TP také na tamní úřad s žádostí o relevantní pomoc a podporu v případě, že se to jeví jako užitečné.

V návaznosti na mapování zdrojů podpory se poradce/poradkyně TP obrací na všechny další relevantní aktéry, jako jsou sociální služby a další služby pro ohrožené děti, rodiny s dětmi, zájmové kroužky, sportovní kluby, komunitní centra apod.

Individuální plán přechodu

Individuální plán přechodu je připravován jako individuální plán v intencích zákona 108/2006 Sb. a v souladu s aktuální metodikou individuálního plánování poskytovatele sociální služby. Vychází z konceptu Plánování zaměřené na člověka.

Stránka | 7

Realizace individuálního plánu přechodu je koordinována poradcem/poradkyní TP. Termíny přehodnocení plánu korespondují s průběhem školního roku – na konci prvního a druhého pololetí.

Poslední tranzitní plán před ukončením školní docházky je v případě souhlasu studenta/studentky (nebo právních zástupců) předáván relevantním aktérům, kteří zajišťují potřebnou podporu po skončení školy (pokud již plán nemají, neboť byli součástí plánovacího týmu v průběhu tranzitního programu).

PŘÍLOHY

Hodnocení potřebnosti využít tranzitní program

Určeno pro potřeby školy

Tato kritéria by měla pomáhat pracovníkům školy při určování žáků/žákyně, pro něž by mohlo být přínosem využít tranzitní program.

Stránka | 9

Kritéria by jsou kompatibilní s kritérii pro přijetí do sociální služby SPOLU Olomouc, tzn., že vybraní žáci/žákyně jsou v nepříznivé sociální situaci, mají zájem o tranzitní program a spadají do cílové skupiny uživatelů sociální služby.

Kritéria

- Žák/žákyně má zdravotní postižení anebo potíže s adaptabilitou potvrzené v doporučení poradenského pracoviště.

S ohledem na cílovou skupinu SPOLU Olomouc musí být součástí zdravotního postižení tzv. mentální postižení nebo autismus.

(Pro potřeby projektu byli vybíráni žáci s různou mírou potřebné podpory ve vazbě na předchozí domluvu ZŠ Šternberk a Olomouc).

- Student potřebuje (a budoucnu zřejmě bude dlouhodobě potřebovat) využívat podporu a pomoc v samostatném životě ze strany sociálních služeb péče anebo prevence.
- Student potřebuje pomoc s nalezením a udržením pracovního uplatnění na otevřeném nebo chráněném trhu.
- Rodina a student souhlasí se zařazením do tranzitního programu.
- Rodina souhlasí se sdílením osobních údajů mezi školou a SPOLU Olomouc

Doporučení k zařazení do tranzitního programu

1. Osobní a identifikační údaje studenta/studentky

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Třída:

Předpokládaný školní rok ukončení docházky do doporučující školy:

2. Kontaktní údaje

Trvalé bydliště:

Aktuální bydliště, pokud se liší od trvalého:

Telefon:

E-mail:

3. Kontaktní osoba z rodiny

Jméno a příjmení:

Vztah ke studentovi/studentce:

Telefon:

E-mail:

4. Kontaktní osoba ve škole

Jméno a příjmení:

Pozice ve škole:

Telefon:

E-mail:

5. Stručné shrnutí aktuální situace

Jak se nyní student/studentka vzdělává (rozsah týdenní výuky, účast ve školní družině, zájmových kroužcích školy apod.):

Stránka | 11

Co jej/ji baví:

Jakou podporu potřebuje ve škole (specifická pomoc během výuky, při pohybu v prostorech školy včetně venkovních prostor, v komunikaci apod.):

6. Představa studenta/studentky anebo rodiny o budoucnosti po ukončení školní docházky (pokud možno představa rodiny i studenta/studentky):

7. Odůvodnění doporučení ze strany školy (konkrétní popis odpovídající individuální situaci a potřebám studenta/studentky)

Důvod doporučení:

Očekávaný průběhu tranzitního programu:

Očekávané výsledky tranzitního programu:

8. Podpisy

Souhlasím se zařazením do tranzitního programu a sdílením informací mezi SPOLU Olomouc, z.ú. a výše zmíněnou školou za účelem zajištění pomoci a podpory při přechodu ze školy do dospělosti o situaci _____ (jméno a příjmení studenta/studentky).

Jméno a příjmení zákonného zástupce:

Podpis:

Podpis dalších účastníků

Jméno a příjmení studenta/studentky:

Podpis:

Jméno a příjmení autora doporučení:

Podpis:

Datum vyhotovení doporučujícího formuláře:

Úvodní jednání

Účastníci za TP SPOLU Olomouc, z.ú.:

- poradkyně TP
- vedoucí služby Sociální rehabilitace

Nezbytní účastníci za studenta/studentku:

- student/ka
- zástupci rodiny podle vlastní volby
 - o alespoň 2 lidé
 - o je vhodné zákonnému zástupci předem vysvětlit, že jednání se mohou účastnit lidé, kteří studenta/studentku dobře znají a mohou pozitivně ovlivnit jeho budoucí život
 - o nemusí se nutně jednat o rodinného příslušníka, může to být např. blízký rodinný přítel, soused.

Účastníci ze školy

- školou stanovený pracovník odpovědný za zapojení školy do TP dané/ho studenta/studentky

Stručný průběh

- Seznámení účastníků
- Vysvětlení podstaty a cílů spolupráce
- Společný náhled do obsahu vyplněného doporučujícího formuláře, doplnění nejasností, úprava nepřesností
- Prověření nepříznivé sociální situace, cílové skupiny
- Rozhodnutí o zařazení/nezařazení studenta/studentky do TP a v případě zařazení pak:
 - o vysvětlení dalšího postupu: smlouva, mapování potřeb, plánovací schůzka, stanovení cílů a zahájení kroků.

Smlouva o zajištění Tranzitního programu

uzavřená v souladu s ust. §1746 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., Občanského zákoníku

Smluvní strany:

SPOLU Olomouc, z.ú., Bořivojova 235/1, 779 00 Olomouc, IČO: 63729113

zastoupené Mgr. Janou Ochotovou, MBA, ředitelkou

(dále jen SPOLU Olomouc)

a

Název školy, IČO:

zastoupená:

(dále jen škola)

a

student/studentka **název školy**

jméno a příjmení:; nar.:

bydliště:

zastoupen/a zákonným zástupcem

jméno a příjmení:.....

bydliště*:.....

**nevyplňujte, shoduje-li se s bydlištěm žáka (dále jen zákonný zástupce)*

1. Předmět smlouvy

Tato smlouva upravuje závazky a povinnosti mezi **název školy**, SPOLU Olomouc a zákonným zástupce studenta/studentky při zajištění a realizaci Tranzitního programu ze školy do dospělosti (dále jen Tranzitní program). Tranzitní program je poskytován v rámci sociální služby Sociální rehabilitace SPOLU Olomouc (dále jen SR) a je zaměřen na podporu studenta/studentky v přechodu ze školy do dospělého života prostřednictvím mapování jeho potřeb, individuálního plánování, nácviků, praxí u zaměstnavatelů a dalších aktivit. Za tímto účelem bude probíhat spolupráce mezi smluvními stranami. Smluvní strany se zavazují plnit své povinnosti tak, aby student získal maximální podporu v rámci programu.

2. Povinnosti smluvních stran

2.1. Škola

- Vybere studenty starší 14 let, pro které by zapojení v Tranzitním programu mělo přínos při přechodu ze školy do dospělosti;
- Zpracuje pro vybrané studenty Doporučení k zařazení do Tranzitního programu;
- Umožní studentovi školy účastnit se aktivit Tranzitního programu v souladu s individuálním plánem přechodu;
- V souladu s GDPR na požádání poskytne odpovědné osobě SR pro potřeby Tranzitního programu informace o studentovi;
- Určí pracovníka zodpovědného za spolupráci při naplňování Tranzitního programu pro vybrané studenty, který bude studenta dobře znát a bude se moci zapojit do mapování jeho potřeb a plánování přechodu ze školy do dospělosti;
- Poskytne ve škole prostor ke schůzkám pracovníků SR a školy s rodinou v rámci Tranzitního programu.

2.2. SPOLU Olomouc

- Určí sociálního pracovníka odpovědného za řešení záležitostí spojených s realizací Tranzitního programu;
- V případě potřeby poskytne asistenta, který bude studenta podporovat při aktivitách spojených s realizací Tranzitního programu; asistentem je zaměstnanec SR;
- Zajistí maximální možné porozumění studenta všem záležitostem spojeným s Tranzitním programem, jako i pravidlům o bezpečnosti a ochrany zdraví při práci apod.;
- Zajistí mapování potřeb vybraných studentů a zpracování individuálních plánů přechodu ze školy do dospělosti;
- Zajistí koordinaci aktivit a dalších osob a organizací v souladu s individuálním plánem přechodu ze školy do dospělosti.

2.3. Zákonný zástupce studenta/studentky

- Bude se aktivně účastnit dohodnutých schůzek, jejichž smyslem bude mapování potřeb studenta, zdrojů podpory a plánování přechodu ze školy do dospělosti, případně po dohodě dalších aktivit Tranzitního programu;
- Bude se podílet na realizaci úkolů vyplývajících ze schváleného individuálního plánu přechodu ze školy do dospělosti.
- Bude vytvářet takové podmínky, které žákovi/studentovi umožní realizaci úkolů vyplývajících ze schváleného individuálního plánu přechodu ze školy do dospělosti i mimo dobu vyučování a mimo prostory školy, bude-li to charakter úkolů vyžadovat (např. zajištění časového prostoru pro setkání, hrazení nezbytných finančních nákladů přímo souvisejících s úkoly či podpora motivovanosti žáka/studenta).

3. Individuální plán přechodu ze školy do dospělosti

Individuální plán přechodu ze školy do dospělosti se skládá z přehledu potřeb a preferencí studenta, cílů spolupráce mezi studentem a jeho rodinou, školou a SR a plánem kroků a aktivit vedoucích k naplnění cílů uvedených v tomto dokumentu.

Přípravu individuálního plánu přechodu ze školy do dospělosti řídí sociální pracovníce/pověřený pracovník SR tak, aby se na jeho obsahu shodly všechny smluvní strany.

Individuální plán přechodu ze školy do dospělosti je základem pro realizaci Tranzitního programu pro studenta zejména pro stanovení časového plánu a míst setkávání a dále pro stanovení charakteru a objemu podpory potřebné po ukončení docházky do školy.

Data z individuálních plánů přechodu ze školy do dospělosti mohou být v anonymní podobě předána Krajskému úřadu Olomouckého kraje, případně obci s rozšířenou působností dle místa bydliště studenta za účelem střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb v kraji, resp. Spádovém území obce s rozšířenou působností.

4. Odpovědnosti za studenta

V průběhu realizace Tranzitního programu zodpovídá za studenta pracovník SR.

SPOLU Olomouc má pro svou činnost sjednanou Pojistnou smlouvu odpovědnosti za škodu č. 79003949-13 u Generali České pojišťovny. Účastníky pojištění jsou uživatelé sociálních služeb i zaměstnanci SPOLU Olomouc.

5. Další ujednání

Právní vztahy, které nejsou výslovně upraveny touto smlouvou, se řídí příslušnými ustanoveními zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníku práce ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Smluvní strany prohlašují, že uzavírají tuto smlouvu svobodně a vážně a na důkaz svého souhlasu s jejím obsahem připojují své vlastnoruční podpisy.

Smlouva je vyhotovena ve třech výtiscích, z nichž každá strana obdrží jeden originální výtisk smlouvy.

Každý má právo kdykoli odstoupit od této smlouvy. Výpovědní lhůta je 14 dnů ode dne doručení výpovědi ostatním smluvním stranám.

Změnu této smlouvy je možné činit pouze se souhlasem všech smluvních stran, a to písemnou formou.

Tato smlouva se uzavírá na období od podpisu smlouvy nejdéle do ukončení docházky studenta/studentky do **název školy**.

Datum:

za **SPOLU Olomouc**:

.....

Datum:

za **název školy**:

.....

Datum:

Za **studenta/studentku**:

.....